

Estratègia 3 | Activitats de motivació per aprendre o activitats de desenvolupament personal per involucrar el jovent de FP en l'aprenentatge

Activitats de motivació per aprendre o activitats de desenvolupament personal per involucrar el jovent de FP en l'aprenentatge *(Escollar la veu dels estudiants: quadern educatiu de notes, tauler de veu dels estudiants, ...)*

TIPOLOGIA D'ESTRATÈGIA

☐ Prevenció ☐ Intervenció ☐ Compensació

ADRESSADA ALS FACTORS DE RISC

- ☐ Reptes personals
 - ☐ Falta de motivació, interès i expectatives
 - ☐ Baixa autoestima i autopercepció
 - ☐ Baix èxit educatiu
 - ☐ Desvinculació
 - ☐ Transicions irregulars
- ☐ Circumstàncies familiars
 - ☐ Valors parentals: baixes aspiracions familiars, expectatives dels pares
 - ☐ Baix suport familiar: falta d'atenció, suport educatiu i afecte
- ☐ Factors institucionals
 - ☐ L'entorn educatiu
 - ☐ Absentisme/exclusió de les classes
 - ☐ El programa i el seu desenvolupament especialment relacionat amb estratègies i/o metodologies docents

NIVELL D'ESTRATÈGIA

- ☐ Nivell individual (accions psicopedagògiques)
- ☐ Nivell institucional (accions institucionals)
- ☐ Nivell sistema educatiu (accions del sistema educatiu)

OBJECTIU

Prevenir l'abandonament degut als factors de risc mitjançant la motivació i la implicació de les persones joves de FP en l'aprenentatge mitjançant activitats que, d'una banda, fan possible el desenvolupament d'interessos i curiositat del jovent, la visió positiva d'un/a mateix i una actitud positiva envers l'aprenentatge i, d'una altra, fan possible millorar les habilitats socials, millorar la relació de confiança amb el sistema educatiu, millorar la relació amb el professorat i la formació, i millorar la capacitat per afrontar les barreres per a l'aprenentatge derivades de problemes personals complexos.

DESCRIPCIÓ DE L'ESTRATÈGIA

Una vegada s'ha identificat un/a estudiant de FP en risc d'abandonar prematurament, és important valorar la seva motivació per continuar o tornar a l'educació. Molt d'aquest jovent ha experimentat una mala experiència continuada a l'escola, cosa que ha minvat la seva confiança en les seves capacitats i el seu interès per l'educació. Les mesures per fomentar la motivació poden ajudar a tots els i les estudiants a crear confiança en les seves capacitats i interès en l'educació. Aquestes activitats són especialment útils per reactivar als que estan molt desvinculats de l'educació i als/a les estudiants en risc que mostren signes de baixa motivació.

Les accions haurien de desenvolupar-se per motivar i involucrar el jovent en l'aprenentatge i han de reforçar la seva confiança en ells/elles mateixos/es i redescobrir l'interès per aprendre.

BENEFICIARIS

☐ Joves ☐ Professorat ☐ Famílies ☐ Comunitat ☐ Altres.....

QUI ESTÀ AL CÀRREC DE L'ESTRATÈGIA

☐ Tutor/a ☐ Professor/a ☐ Personal de suport (per exemple, orientador) ☐ Famílies
☐ Altres professionals (interns o externs a la institució):

CRONOLOGIA D'IMPLEMENTACIÓ (Quan serà implementada l'estratègia?)

☐ Al principi ☐ Durant l'any acadèmic ☐ Al final de l'any acadèmic
☐ Transició entre l'educació secundària obligatòria i els estudis post-obligatoris (CFG/Batxillerat)
☐ Altres (especificar):

COST DE L'ESTRATÈGIA

☐ Baix ☐ Mig ☐ Alt

DESENVOLUPAMENT DE L'ESTRATÈGIA (Com es pot aconseguir l'estratègia?)

Pensar en aquesta estratègia implica tenir en compte aquestes premisses:

- **Escoltar la veu dels i de les estudiants.** Cal proporcionar al jovent l'oportunitat de presentar els seus punts de vista. Això pot ser, per exemple, problemes relacionats amb el benestar estudiantil o fer suggeriments per millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge. Aquesta és una forma important de mantenir el compromís dels/de les estudiants i evitar la desafecció si consideren que les seves opinions no són escoltades ni es tenen en compte. És molt important no només convidar els/les estudiants a que opinin, sinó també respondre i, si s'escau, actuar. Si el jovent percep que les seves veus no són escoltades o que no s'atenen les seves opinions, això pot comportar una desafecció major.
- **La participació de la comunitat.** Oferir una varietat d'activitats per implicar i motivar a les persones joves en l'aprenentatge que sovint requereixen d'un desenvolupament cooperatiu amb la comunitat (per exemple, serveis i organitzacions locals), tot i que les institucions educatives són qui s'encarreguen d'aquestes activitats i qui les promouen. Segons aquesta premissa, també és important pensar en:
 - o Activitats que es troben fora de l'entorn d'aprenentatge formal. Les mesures de reincorporació per a joves amb una llarga trajectòria d'experiències negatives a l'escola, acostumen a incloure accions que no estan directament vinculades a un programa de formació o qualificació. Aquestes activitats promouen la interacció entre iguals, professorat extern o altres membres del personal que es troben fora d'un entorn d'aprenentatge formal. L'objectiu principal és assegurar que el/la jove de FP pugui gaudir d'una activitat en grup i sentir-se valorat per la seva aportació, promovent el seu sentiment de pertinença.
- **Garantir que les activitats fomentin el desenvolupament personal i social.** Les activitats motivadores proporcionen un lloc segur perquè el jovent passi el seu temps. A més, aquestes activitats poden constituir un fòrum per a que joves comparteixin els seus problemes i una oportunitat per al personal d'oferir suport. Encara que es proporcionin fora d'un entorn d'aprenentatge formal, les activitats de motivació han d'establir objectius concrets i ser guiades per professionals (per exemple, professorat

extern i formadors/es, orientadors/es, etc.). Aquestes activitats tenen com a objectiu ajudar el jovent a tenir un millor autoconeixement i a interaccionar amb els altres i, per exemple, promoure la cooperació i la resolució positiva de conflictes. Això pot reforçar la capacitat dels estudiants de fer front a les seves dificultats o reptes.

- **Construir relacions de confiança entre el jovent i altres professionals.** Un factor clau per permetre al jovent de FP tenir èxit en l'educació i la formació és que les figures adultes que els envolten demostrin que creuen en les seves capacitats i els donin suport per assolir els seus objectius. Les activitats motivadores que reuneixen personal i joves en una activitat informal poden ajudar aquests a formar una relació positiva amb altre professional que pot esdevenir la figura adulta amb qui pot connectar i que els motiva a treballar per aconseguir una qualificació.

Segons les premisses anteriors, algunes de les activitats i/o accions que es suggereix desenvolupar són:

1. **Registre educatiu (per a la transició).** Un quadern de registre és una manera d'enregistrar i fer un seguiment dels esdeveniments. Hi ha molts tipus diferents de quaderns de registre que es determinen amb l'objectiu d'un registre educatiu. En el marc d'aquest projecte, es suggereixen dos tipus de llibre educatiu:
 - a. *Llibre educatiu dirigit a l'organització d'aprenentatge dels/de les estudiants.* Eina d'un/a estudiant per anotar els objectius que vol assolir a l'escola i els que ja treballa. Serveix a l'estudiant per a documentar els passos que ha fet i planificar la seva trajectòria d'aprenentatge amb el professorat tutor (vegeu Estratègia 1. Planificació individual o acció de plans personalitzats).
 - b. *Llibre educatiu que pretén que l'estudiant pugui prendre decisions sobre la seva futura formació i carrera.* Aquest llibre ha de ser elaborat pels/per les estudiants autònomament, conjuntament amb agents interns de la institució educativa (per exemple, tutor/a o orientador/a), conjuntament amb un/a agent extern/a de la institució educativa (per exemple, tècnic/a d'orientació juvenil del municipi). Aquí es suggereix una acció de tutoria entre agents interns i externs. És força important que el llibre de registre inclogui informació sobre la transició planificada a l'educació post-obligatòria i descrigui el pla de transició individual. Factors d'èxit: bones relacions personals i diàleg entre orientador/a i estudiant, coherència en l'orientació i implicació de les famílies.
2. **Taula de veu dels estudiants.** Es tracta d'una trobada regular entre l'equip directiu (o l'equip que es selecciona en representació) i el jovent, en què els representants d'aquests presenten les preocupacions i realitzen les consultes dels seus companys/es.
3. **Assemblees setmanals/consell d'estudiants (en programes de segona oportunitat).** És una eina metodològica de caràcter pedagògic per millorar els processos d'ensenyament-aprenentatge, fomentar la formació integral i participativa i promoure una cultura experiencial dels drets del jovent. Les assemblees setmanals es basen en la celebració de reunions periòdiques d'estudiants-personal en què el jovent poden discutir allò que els agrada, o no, per exemple sobre la seva trajectòria professional. Factor d'èxit: respondre a la veu dels estudiants, publicació puntual de la visió de l'alumne i una resposta del receptor de les propostes (per exemple, suggeriments rebuts i resposta a aquests, acta de reunions del consell dels/de les estudiants / estudiants-personal).
4. **Cooperativa d'estudiants (en programes de segona oportunitat).** Les cooperatives d'estudiants són una experiència educativa innovadora on els estudiants en col·laboració amb professors/es i tutors/es, creen una empresa cooperativa amb els valors democràtics i un funcionament propi. D'aquesta manera, la participació i implicació dels estudiants és clau, ja que les decisions són preses per aquests/es que també són responsables de la gestió social i econòmica de la cooperativa i dels resultats de la seva activitat. Les cooperatives que són organitzacions arrelades al territori, vetllen per la millora d'elles mateixes i de l'entorn, de manera que part dels beneficis que generen es destinen a la solidaritat o a millores de l'entorn on es troba l'escola o a la mateixa escola.
5. **Paper a la caixa.** Durant un mes, els i les joves, de forma anònima, han d'escriure les seves preocupacions en un paper i posar-lo en una caixa. El professorat tutor obrirà la caixa i comprovarà els temes més identificats. El professorat tutor reservarà un espai on estudiants de diferents nivells poden reunir-se i parlar sobre les problemàtiques identificades i compartides.

RECURSOS (Què es necessita?)

- ☐ Figura d'agents externs i/o organitzacions externes
- ☐ Espai adequat i còmode
- ☐ Horari
- ☐ Materials/Eines
- ☐ Altres (especificar):

ALTRES CONSIDERACIONS

- Factors de protecció relacionats:
 - o Autopercepció positiva vinculada a la capacitat d'aprenentatge.
- Focus en la creació d'habilitats identificades com a factors essencials de suport, inclosos: resiliència, propietat en l'aprenentatge, confiança en si mateix, estima i benestar emocional.
- Importància dels reptes personals, també de la participació de la llar-família-grup d'iguals, ja que una de les motivacions del jovent és la motivació familiar i social.
- La clau de la motivació és escoltar les preocupacions del jovent de FP i donar resposta. Aquesta hauria de ser la primera tasca a l'hora de planificar activitats motivadores.

REFERÈNCIES (Recursos relacionats)

- CEDEFOP. Toolkits. *VET toolkit for tackling early leaving*. Disponible a: <https://www.cedefop.europa.eu/en/toolkits/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/building-motivation-learn>
- Development of an educational logbook in Danish Youth Guidance Centres. Disponible a: <https://www.cedefop.europa.eu/en/content/development-educational-logbook-danish-youth-guidance-centres>
- Federació de cooperatives d'alumnes de Catalunya. Disponible a: <https://escolescooperatives.cat/cooperatives-alumnes/>
- Handwork. Cooperativa d'alumnes en el primer i segon cicle de l'ESO (aula oberta). Disponible a: <https://doblevia.coop/primer-cooperativa-dalumnes-dun-institut-public-al-valles-oriental/>
- Monográfico *La orientación en la FP*.
<https://www.educaweb.com/publicaciones/monografico/2021/orientacion-formacion-profesional/>
 i
<https://www.educaweb.com/noticia/2021/02/25/orientacion-fp-claves-mejorarla-19466/#7.%20Aplicar%20nuevas%20metodolog%C3%ADas%20en%20la%20orientaci%C3%B3n%20e%20implicar%20a%20las%20empresas>
- Student Panel Workbook - Student Voice. Disponible a: <https://sites.google.com/a/mds3online.org/mds3-resource-binder/student-voice>
- The teacher toolkit. Logbooks. Disponible a: <http://www.theteachertoolkit.com/index.php/tool/log-books>
- Weekly assemblies in a Portuguese second chance school. Disponible a: <https://www.cedefop.europa.eu/da/content/weekly-assemblies-portuguese-second-chance-school>
- What are the benefits of school assemblies? Disponible a: <https://www.academicentertainment.com/what-are-benefits-school-assemblies>
- Wilson, H. (2022). *La guía completa para el aprendizaje personalizado*. Blog:
<https://www.d2l.com/es/blog/la-guia-completa-para-el-aprendizaje-personalizado/>

This document has been produced with the financial assistance of the European Union (Erasmus + programme), through the project “Orienta4VET - VET: an attractive and viable pathway. Innovating in VET through guidance processes and exploring flexible and diversified opportunities in VET” (Ref. 2021-ES01-KA220-VET-000033043).

The contents of this document are under the sole responsibility of the authors and under no circumstances can be considered as reflecting the position of the European Union or the Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE).

Barcelona, October de 2023